

Berliński, Marcin

Organizacja pomocy socjalnej w Płocku w ramach Komitetu Obywatelskiego Miasta Płocka : (1914-1915)

Notatki Płockie 59/1 (238), 14-22

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ORGANIZACJA POMOCY SOCJALNEJ W PŁOCKU W RAMACH KOMITETU OBYWATELSKIEGO MIASTA PŁOCKA (1914–1915)

Abstrakt

Komitet Obywatelski Miasta Płocka organizował pomoc socjalną w latach 1914–1915. Aktywność jego członków w krótkim, ale szczególnie trudnym dla miasta czasie, pozwoliła na pokonanie socjalnych problemów płockiego społeczeństwa. Jest przykładem spontanicznej i bezinteresownej działalności, która pomogła mieszkańcom przetrwać pierwsze dwa lata pierwszej wojny światowej.

Słowa kluczowe: pomoc socjalna, komitet obywatelski, problemy społeczne

Wraz z wybuchem działań zbrojnych pierwszej wojny światowej, w miastach znajdujących się w granicach Królestwa Polskiego nastąpiło stopniowe i systematyczne wycofywanie się władz rosyjskich. Istotną kwestią stało się organizowanie tymczasowej formy administracji na terenach opuszczanych przez Rosjan. W miejsce władz rosyjskich, z zadaniem zorganizowania porządku społeczno-gospodarczego oraz pomocy socjalnej i dobroczynnej, zaczęły powstawać, organizowane przez ludność polską, komitety obywatelskie. Kontrolę nad powstającymi w sposób spontaniczny komitetami lokalnymi sprawować miał Centralny Komitet Obywatelski. Jego zadaniem było również udzielanie pomocy komitetom powstającym na terenie Królestwa Polskiego.

Centralny Komitet Obywatelski (CKO) z siedzibą w Warszawie powołany został do życia we wrześniu 1914 roku, na mocy *Cyrkularza generał-gubernatora warszawskiego z dnia 28 sierpnia 1914 roku*. Jak podaje M. Mądzik pełna nazwa instytucji ustalona przez władze rosyjskie brzmiała: Tymczasowy Centralny Komitet Obywatelski przy Warszawskim Generał-Gubernatorstwie dla niesienia pomocy ludności Warszawskiego Generał-Gubernatorstwa wobec działań wojennych¹. Dużą rolę w powstaniu organizacji odegrali działacze społeczni skupieni wokół mieszczącego się w Warszawie Centralnego Towarzystwa Rolniczego. Prezesem CKO został Książe Seweryn Światopełk Czetwertyński, wiceprezesem Władysław Grabski, natomiast skarbnikiem Stanisław Karpiński. Na czele organizacji stało składające się z 12 członków Zgromadzenie Ogólne. W lipcu 1915 roku skład personalny CKO uległ zmianie. Jego nowym prezesem został Ksią-

że Z. Lubomirski, a dotychczasowi: prezes i wiceprezes wyjechali do Rosji, gdzie kontynuowali swą działalność organizując Centralny Komitet Obywatelski Królestwa Polskiego w Rosji. 12 września 1915, rozkazem generał-gubernatora H. von Beselera CKO został rozwiązany. Od 1 stycznia 1916 roku jego prace kontynuowała, utworzona za zgodą Niemców, Rada Główna Opiekuńcza².

Zgodnie z postanowieniami dokumentu z 28 sierpnia 1914 roku, CKO w porozumieniu z gubernatorami udzielał upoważnień do tworzenia na terytorium Królestwa Polskiego komitetów gubernialnych, powiatowych, miejskich i gminnych. Do najważniejszych zadań wymienionych wyżej komitetów należało między innymi:

- zbieranie informacji o potrzebach mieszkańców w zakresie pracy oraz o ofiarach i zniszczeniach związanych z działaniami wojennymi;
- udzielanie bezrobotnym pomocy w znalezieniu pracy oraz środków do życia, organizowanie pomocy sanitarnej tanich kuchni, jadłodajni, ochron i szpitali itp.;
- organizowanie najemnej pomocy, zbieranie na te cele ofiar pieniężnych i w naturze oraz nadzorowanie ich dystrybucji;
- sprawowanie nadzoru nad obrotem dóbr konsumpcyjnych oraz ustalanie cen na artykuły pierwszej potrzeby;
- organizowanie opieki nad rannymi i chorymi;
- powoływanie straży bezpieczeństwa, sanitarnych i przeciwpożarowych;
- szacowanie szkód i strat wynikłych z działań wojennych;
- w przypadku ustąpienia władz administracyjnych, przejęcie wszelkich funkcji wykonawczych³.

Komitet obywatelski w Płocku utworzony zo-

stał spontanicznie, jako pierwszy w granicach ówczesnego Królestwa Polskiego. Znajdujące się na terenie Płocka rosyjskie władze, na wieść o przekroczeniu przez wojska niemieckie granic niektórych powiatów sąsiadujących z miastem, postanowiły je opuścić. Wydarzenia te miały miejsce w nocy z pierwszego na drugiego sierpnia 1914 roku. Aby zapewnić w mieście niezbędny dla jego prawidłowego funkcjonowania porządek i przejąć porzuconą przez wycofujących się Rosjan władzę, mieszkańcy Płocka zdecydowali się utworzyć miejski komitet obywatelski.

W dniu 2 sierpnia 1914 roku, Płocczanie zainteresowani zaprowadzeniem porządku w mieście, zebrali się w gmachu Towarzystwa Kredytowego Miasta Płocka, gdzie ogłosili powstanie Komitetu Obywatelskiego Miasta Płocka (KOMP). W celu informacji wszystkich mieszkańców o powstaniu komitetu wydano odezwę następującej treści: *Władze rosyjskie opuszczają nasze miasto. Wobec tego okazało się koniecznym przedsięwzięcie środków celem ochrony m. Płocka, ich mienia i utrzymania porządku. Na tworzenie Komitetu drogą wyborów nie ma czasu, wobec tego niżej podpisani zawiązali Komitet, który zaproszony do współdziałania instytucji Straży Ogniowej i T-wa Wioślarskiego (w celu utworzenia milicji miejskiej) objął przede wszystkim nadzór nad więzieniem, kasą miejską – i czuwać będzie nad utrzymaniem porządku w mieście. Obywatele miasta Płocka! Oceńcie nasze dobre chęci i dążenia do ochrony waszego życia, zdrowia i mienia! Pomagajcie nam, jak kto może, starsi radą – młodsi zapisywaniem się do szeregów milicji miejskiej i pracą w tych szeregach*⁴.

W nieco ponad dwa tygodnie od ogłoszenia odezwy, po powrocie do Płocka wojsk rosyjskich, KOMP został zalegalizowany. W jego skład weszli: ksiądz I. Lasocki, J. Święcicki, A. Zaleski, S. Baliński, J. Mądrzejewski, A. Majdecki, K. Kühn, W. Apfelbaum, M. Żołobow, S. Górnicki, L. Gałkowski, S. Betley, K. Miecznikowski; I. Sarna; M. Altberg, J. Kowalski, R. Litewski. Zarząd komitetu tworzyli: ksiądz I. Lasocki – prezes J. Mądrzejewski – wiceprezes A. Majdecki – skarbnik i K. Kühn – zastępca sekretarza⁵.

Wobec ogromu spraw, którymi miał zająć się KOMP, niezbędne stało się utworzenie odpowiedzialnych za poszczególne dziedziny pomocy sekcji. W skład KOMP wchodziły następujące sekcje:

- dobroczynna wraz z sekcją wsparć;
- żywnościowa;
- opałowa;
- pośrednictwa pracy;
- finansowa i reklamacyjna;
- sanitarna;
- oświatowa;

- prawna;
- szacunkowa;
- oraz sekcja kontrolująca wraz z milicją.

Jak podają dane z roku 1915 roku, w samym KOMP zatrudnionych zostało około sto osób. Liczba ta wraz z osobami zatrudnionymi w Milicji Obywatelskiej sięgała około 300 osób⁶.

Jednym z pierwszych działań, jakie podjął KOMP było utworzenie straży bezpieczeństwa. W celu zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego w mieście utworzono Milicję Obywatelską. W jej skład weszli członkowie Straży Pożarnej, a także wielu przedstawicieli płockiej inteligencji, którzy swoje obowiązki pełnili bez pobierania wynagrodzeń. Wynagrodzenie w wysokości 10 kopiejek za godzinę pobierali jedynie przedstawiciele niższych warstw społecznych, za pełnienie dyżurów nocnych w godzinach od 24 wieczór do 9 rano. Naczelnikiem Milicji Obywatelskiej mianowano zastępcę naczelnika Straży Pożarnej – S. Łapińskiego. Milicja Obywatelska odgrywała ważną rolę w momencie każdorazowego wycofywania się władz i wojska z miasta, zabezpieczając opuszczone budynki. Ponadto w ramach swojego funkcjonowania podejmowała również takie działania jak: organizacja robót szosowych, pośredniczenie w poszukiwaniu pracy oraz pomoc w organizowanych różnego rodzaju akcjach dobroczynnych. Działalność Milicji Obywatelskiej została nagle przerwana przez władze niemieckie poprzez wywiezienie 148 jej członków do Torunia i Bytowa w dniu 11 czerwca 1915 roku⁷. Jako oficjalny powód aresztowania podano nieprzychylnie stanowisko w stosunku do niemieckiego zarządu wojskowego. Szczegółowa relacja z wywozu członków płockiej Milicji Obywatelskiej zamieszczona została w „Kurierze Płockim” z dnia 17 czerwca 1915 roku. Aresztowanie członków milicji w znacznym stopniu utrudniało funkcjonowanie KOMP. Zorganizowana przez mieszkańców Płocka Milicja Obywatelska stanowiła ważną pomoc przy wprowadzaniu w życie wielu postanowień KOMP dotyczących między innymi spraw finansowych, sanitarnych lub dotyczących gospodarki miejskiej.

Po zlikwidowaniu Milicji Obywatelskiej KOMP rozpoczął organizację pomocy społecznej dla aresztowanych milicjantów i ich rodzin. Członkowie komitetu zebrali na ich potrzeby kwotę 1000 marek. Stworzono specjalną listę składek na rzecz poszkodowanych rodzin. O pomocy na rzecz Milicji Obywatelskiej informowała miejscowa prasa: *Rodziny wywiezionej Milicji w ciężkim znalazły się położeniu. Niech jednak nie upadają na duchu! Komitet Obywatelski dla przyszłości im z pomocą otworzy specjalną listę składek, a teraz już ze szczerą wdzięcznością zaznacza, że na ten cel pierwsze ofiarne datki złożyli J.E. ksiądz Biskup Płocki, oraz Dyrekcja i pracownicy Banku Przemysłowego*⁸.

Po zorganizowaniu struktur Milicji Obywatelskiej przystąpił KOMP do kompleksowej organizacji pomocy społecznej w Płocku. Największą przeszkodę w realizacji tego zadania stanowił jednak brak wolnych funduszy. W dniu 2 sierpnia 1914 roku stan kasy miejskiej wynosił 181 kopiejek i 4 ruble. W celu uzyskania początkowego kapitału na cele społeczne członkowie KOMP podjęli decyzję o wprowadzeniu podatku obywatelskiego.

Organizacją obywatelskiego opodatkowania zajęła się utworzona w ramach KOMP **Sekcja Finansowa**. W skład sekcji weszły następujące osoby: W. Sztromajer, J. Mądrzejewski, M. Altberg, A. Michalski, R. Borszewski i Cybulski. Pierwszym zadaniem było stworzenie list z nazwiskami podatników. Wobec braku aktualnej dokumentacji podatkowej postanowiono wykorzystać jedyne zachowane dokumenty, którymi pozostawały listy składki szkolnej opłacanej przez ludność chrześcijańską, oraz listy składki bożniczej i szkolnej opłacanej przez ludność żydowską⁹. W sprawie opodatkowania ludności żydowskiej przedstawiciele Gminy Żydowskiej i Żydowskiego Towarzystwa Dobroczynności wydali oddzielny apel: *Do naszych współwyznawców...powinniśmy pamiętać i współdziałać z Komitetem Obywatelskim, rozciągającym pieczę nad życiem i mieniem wszystkich mieszkańców miasta naszego bez różnicy narodowości i wyznania. Współdziałanie zaś to wyrazić się musi także w uiszczaniu podatku obywatelskiego, od którego nikt, mający poczucie obowiązku społecznego, uchylić się nie ma prawa*¹⁰. W celu rozpatrywania ewentualnych reklamacji składanych przez płockie społeczeństwo, dotyczących opłacanych podatków, KOMP powołał komisję reklamacyjną. W czasie od pierwszego września 1914 roku do pierwszego sierpnia 1915 roku udało się KOMP uzyskać 12983 ruble od chrześcijan, 1976 rubli od instytucji płockich oraz 3412 rubli od Żydów. Stanowiło to razem kwotę 18371 rubli¹¹. Oprócz funduszy z podatku obywatelskiego KOMP otrzymywał finansowe wsparcie od CKO. Przykładem takiego wsparcia może być przekazanie 3000 rubli, o którym zawiadomili delegaci CKO Zawadzki i Cichocki podczas wizyty w Płocku w dniu 15 grudnia 1914 roku. Warunkiem udzielenia pożyczki było zastrzeżenie, aby z powyższej sumy 500 rubli przeznaczone zostało na potrzeby dzieci, kolejne 500 rubli na potrzeby płockiej inteligencji, pozostała zaś suma 2000 rubli na ogólne cele dobroczynne¹².

Aby zapewnić możliwie systematyczne źródło kapitału dla płockiego społeczeństwa KOMP zawarł porozumienie z Towarzystwem Wzajemnego Kredytu o wypłacaniu emerytur. Na podstawie upoważnienia wystawianego przez zainteresowane pomocą osoby, po potrąceniu stałej opła-

ty procentowej, emerytury wypłacane były przez Towarzystwo Wzajemnego Kredytu właścicielom książeczek oszczędnościowych. W czasie od października 1914 roku, do stycznia roku 1915, wypłacono emerytury 205 osobom. Ich suma wynosiła 9756 rubli i 11 kopiejek. Większość z tej kwoty, 7418 rubli i 16 kopiejek wypłacona została 144 osobom w styczniu 1915 roku. Ponadto dzięki gwarancji udzielonej przez KOMP oraz przez 10 jego członków osobiście, Towarzystwo Drobno Kredytu udzieliło komitetowi pożyczki na sumę 3000 rubli. Pożyczki miały być udzielane na czas wojny osobom posiadającym zdolność kredytową, które na skutek wybuchu działań zbrojnych straciły możliwość zarobkowania. Najwyższe pożyczki udzielane były w kwocie 50 rubli. Z funduszu do stycznia 1915 roku skorzystało 5 osób, a ich ogólna suma wyniosła 200 rubli¹³.

Jedną z najważniejszych sekcji KOMP była **Sekcja Dobroczynna**, która działając według zasady *res sacra miser*, udzielała pomocy możliwie wszelkiej proszącej biedzie, bez różnicy wobec narodowości i wyznania. Na potwierdzenie tej zasady, wewnątrz KOMP sumy pieniędzy wydawane były dwóm jego członkom – Żydom, na potrzeby żydowskiego Towarzystwa Dobroczynności oraz ochron¹⁴. Ponadto do sekcji dobroczynnej powołano jednego z członków – przedstawiciela Żydów, aby mógł na bieżąco referować o potrzebach społecznych ludności żydowskiej. W ramach poszczególnych Sekcji Dobroczynnej funkcjonowały następujące działy:

- Taniej Kuchni;
- wsparć przez bony do Sklepu Komitetowego;
- wsparć gotówką i pożyczkami;
- wsparć dyskretnej biedzie wstydzącej się prosić – jako fundusz wydawany do dyspozycji Prezesa Komitetu i Sekcji Dobroczynnej.

W swoim działaniu Sekcja Dobroczynna próbowała przede wszystkim udzielać pomocy poprzez stwarzanie możliwości pracy i zarobku. Założeniem było, aby będące w stanie pracować, osoby pobierające zasiłek z publicznych funduszy, wykonywały chociaż część pracy dla dobra ogółu, na przykład pracując podczas płatnych dyżurów Milicji Obywatelskiej. Wykorzystując wcześniejsze doświadczenia pomocy społecznej na terenie miasta, Sekcja Dobroczynna połączyła swoje siły z istniejącym od roku 1882 na terenie Płocka Towarzystwem Dobroczynności. Zarząd sekcji dobroczynnej składał się z 5 członków KOMP wraz z jego prezesem oraz 5 członków Towarzystwa Dobroczynności. W celu organizacji pomocy potrzebującym miasto podzielone zostało na 16 rewirów. Każdy z rewirów posiadał opiekuna oceniającego warunki socjalne jego mieszkańców oraz starającego się dotrzeć do wszystkich osób prawdziwie potrzebujących pomocy. Aby obiektywnie ocenić warunki socjalne

mieszkańców, do współpracy zapraszani byli niezamożni przedstawiciele społeczeństwa w postaci miejskich robotników lub rzemieślników. Prośby o pomoc przyjmowane były na piśmie od poniedziałku do piątku w godzinach od 11 do 13 w kancelarii sekcji dobroczynnej przy ulicy Kolegialnej w budynku Hotelu Polskiego. Po przyjęciu prośby, opiekunowie rewirów sprawdzali rzeczywisty stan potrzeb osób zgłaszających się po pomoc socjalną. Po wydaniu opinii, decyzje o przyznaniu wsparcia podejmowane były trzy razy w tygodniu w poniedziałki, środy i soboty od godziny 18. O wielkości udzielonej pomocy decydowali: dwaj delegaci z zarządu sekcji dobroczynnej, prezes i zastępca prezesa z sekcji wsparć oraz wydający opinię opiekun danego rewiru. Następnego dnia po wydaniu opinii pozytywnej, w godzinach od 11 do 13 w kancelarii Sekcji Dobroczynnej wydawane były osobom potrzebującym wsparcia zasiłki. W przeważającej części były one bezgotówkowe, w postaci darmowych obiadów wydawanych przez Tanią Kuchnię oraz bonów towarowych na artykuły pierwszej potrzeby w Sklepie Komitetowym. Prośby o pomoc pieniężną kierowano do prezydium KOMP mieszczącego się w domu Dębowskich przy ulicy War-

szawskiej. Prezydium odbywało codzienne posiedzenia o godzinie 15. Po podjęciu decyzji przez prezydium, pomoc udzielana była w postaci pożyczki przez sekcję finansową KOMP, lub w postaci wsparcia bezwrotnego przez sekcję wsparć jako sumę jednorazową lub stałą. W aktach KOMP zachowała się lista robotników pobierających wsparcie z sekcji dobroczynnej, a także kwity do Taniej Kuchni, sklepu i składu komitetowych¹⁵.

Ponadto KOMP wspierał miejscowe ochrony, sale pracy i przytułek dla starców. Tabela numer 1 przedstawia przykładowe sprawozdanie finansowe Sekcji Dobroczynnej KOMP za czas od października do grudnia 1914 wraz z uwzględnieniem poszczególnych jej działów:

Oprócz udzielania pomocy ludności chrześcijańskiej KOMP nie zapominał również o Żydach, wspierając dobroczynnie żydowskie organizacje pomocy socjalnej. Ponadto z funduszu CKO przeznaczonego dla przedstawicieli inteligencji, z ogólnej udzielonej kwoty w wysokości 165 rubli korzystali także Żydzi. Tabela numer 2 przedstawia sprawozdanie z pomocy KOMP udzielonej Żydom do 1 stycznia 1915 roku:

Propagując zasadę pomocy osobom znajdu-

Tabela 1. Sprawozdanie finansowe Sekcji Dobroczynnej KOMP za czas od października do grudnia 1914 roku

Dział	Cel	Kwota
Tania Kuchnia	Odrestaurowanie i wyposażenie lokalu Taniej Kuchni	158 rb. 95 kop.
	Ilość wydanych obiadów w każdym miesiącu:	
	Październik – 406	40 rb. 60 kop.
	Listopad – 1107	110 rb. 75 kop.
	Grudzień – 1529	152 rb. 90 kop.
	Razem wydanych obiadów: 3042	304 rb. 25 kop.
	Suma wydatków	463 rb. 20 kop.
Dział wsparć przez bony do sklepu komitetowego	Dział wsparć przez bony do sklepu komitetowego Wydawanie bonów dla Sklepu Komitetowego Od 4 do 28 listopada 1914 W ciągu 11 dni grudnia	127 rb. 3 kop. 305 rb. 22 kop. 432 rb. 25 kop.
Dział wsparć gotówką przeważnie nędzy wstydzącej się żebrać	Wsparcia wydane 20 osobom gotówką	167 rb. 60 kop.
	Wsparcia wydawane przedstawicielom inteligencji każdej narodowości i wyznania z funduszu przeznaczonego na ten cel przez CKO w kwocie 500 rubli	165 rb.
	Suma wydatków	332 rb. 60 kop.
	Wydatki na chrześcijańskie ochrony płockie z funduszy własnych i pomocy CKO	633 rb. 34 kop.
	Wydatki na bony, księgi, druki	21 rb. 20 kop.
Suma wszystkich wydatków Sekcji Dobroczynnej KOMP od października do końca grudnia 1914 roku		1882 rb. 59 kop.

Źródło: Opracowanie własne autora na podstawie: N.N. Działalność Komitetu Obywatelskiego Miasta Płocka w ciągu 5-ciu miesięcy jego pracy. 2 VIII 1914 – 1 I 1915, Płock 1915, s. 15–16

Tabela 2. Sprawozdanie KOMP z pomocy udzielonej Żydom do 1 stycznia 1915 roku

Cel	Suma
Na dobroczynność żydowską i ochronkę	450 rb.
Z funduszu CKO na żydowskie dzieci	166 rb.
Pożyczka na szpital żydowski	100 rb.
Razem: 716 rb.	

Źródło: Opracowanie własne autora na podstawie: N.N. Działalność Komitetu Obywatelskiego Miasta Płocka w ciągu 5-ciu miesięcy jego pracy. 2 VIII 1914 – 1 I 1915, Płock 1915, s. 15 – 16

jącym się w trudnej sytuacji głównie poprzez umożliwienie podjęcia pracy KOMP uruchomił w mieście Sekcję Pośrednictwa Pracy. Sekcja nie rozwinęła energicznych działań wraz z powstaniem KOMP. Przez pierwsze miesiące społeczeństwo płockie zdawało się nie dostrzegać konieczności jej funkcjonowania. Oficjalne sprawozdanie działalności KOMP z roku 1915 podawało kilka przyczyn takiego stanu rzeczy. Jako możliwe hipotezy utrzymującej się sytuacji podawano: niechęć mieszkańców w podejmowaniu pracy na prowincji wynikającą z ubożego rynku pracy w Płocku; względne zabezpieczenie się Płocczan przed biedą w pierwszym okresie po wybuchu I wojny światowej oraz stosunkowo niewielkie nasilenie działań zbrojnych oraz strat wojennych w mieście¹⁶.

Sytuacja zaczęła się stopniowo zmieniać z kolejnymi miesiącami toczącej się wojny, kiedy to Sekcja Pośrednictwa Pracy przystąpiła do bardziej energicznych działań. Polegały one między innymi na informowaniu Płocczan o możliwych źródłach zatrudnienia w okolicznych wsiach. Na wiosnę 1915 roku, wraz z rozpoczęciem prac w gospodarstwach sekcja pośrednictwa pracy KOMP informowała o możliwościach zatrudnienia w specjalnym ogłoszeniu: *Bacność! Dla chcących pracy: Roboty wiosenne na roli rozpoczynają się na dobre. Słyszymy, że niektóre okolice potrzebują do tych robót sezonowego robotnika zarówno mężczyzn jak i kobiet. Gdy w tych niezwykłych i ciężkich czasach liczba ludzi bezrobotnych w mieście wzrasta coraz bardziej, należy myśleć o wyzyskaniu wszelkich źródeł pracy dla dobra własnego i ogólnego. Komitet Obywatelski miasta Płocka ogłasza niniejszym, że Sekcja Pośrednictwa Pracy... przyjmuje zapisy chcących pracy każdorazowo od godziny 10 do 1 w południe i od godz. 5 do 7 wieczorem. W niedziele i święta od godz. 12 do 2 w południu*¹⁷. Jak informowało dalej ogłoszenie, osoby zainteresowane wykonywaniem tego rodzaju prac mogły liczyć na wynagrodzenie wynoszące odpowiednio: 42 kopiejki dziennie w okresie wiosennym i jesiennym oraz 50 kopiejek dziennie w czerwcu, lipcu i sierpniu w przypadku mężczyzn, oraz 42 kopiejki dziennie w okresie wiosennym i jesiennym oraz 35 kopiej-

jek dziennie w lipcu i sierpniu w czerwcu, lipcu i sierpniu w przypadku kobiet, dziewcząt oraz chłopców. Ponadto oprócz zapłaty w gotówce każdy robotnik otrzymywał tygodniowy zapas artykułów spożywczych w wysokości: 12 gram chleba, 3,5 kwarty mleka, 35 gram ziemniaków, 2 kwarty mąki, 2 kwarty kaszy jęczmiennej, 0,75 gram słoniny oraz pół gram soli¹⁸.

Ratunkiem w walce z biedą potrzebujących był także pomysł Sekcji Pośrednictwa Pracy KOMP organizacji dzierżawy gruntów miejskich pod uprawę roślin ziemniaków i warzyw. W ten sposób 33 rodzinom wydierżawiono łącznie 75 działek rolnych. Sprawozdanie z działalności sekcji pośrednictwa pracy KOMP z 15 sierpnia 1915 roku informowało o organizacji dla bezrobotnych pracy przy robotach szosowych. Z tej pomocy skorzystało od 100 do 150 Płocczan. Ponadto w sezonie zimowym zostało wytypowanych przez sekcję 40 osób do pracy na wsi. Ogółem na liczbę 260 robotników poszukujących pracy od 1 sierpnia 1914 roku, pomoc uzyskało 140 osób nie wliczając w to pracowników sezonowych, którym w znalezieniu pracy pomagała Milicja Obywatelska. Stanowiło to ponad 50 procentową skuteczność w zwalczaniu ówczesnego bezrobocia w mieście¹⁹.

Dużą rolę w zwalczaniu szerzących się w mieście chorób zakaźnych odegrała **Sekcja Sanitarna** KOMP. Źródło informacji z jej działalności stanowią zachowane protokoły posiedzeń. Protokół z 15 czerwca 1915 roku informował o mianowaniu doktora Zaleskiego na jej przewodniczącego, oraz J. Malewskiego na sekretarza. Z zachowanego dokumentu wynika, iż członkowie sekcji zbierali się w środy po każdym 1 i 15 dniu miesiąca o godzinie 19⁰⁰ w sali Towarzystwa Kredytowego Miejskiego. W razie potrzeby miały być zwoływane nadzwyczajne zebrania sekcji²⁰. Protokół z 19 czerwca 1915 roku informował o utworzeniu wewnątrz sekcji Komisji Sanitarnej składającej się z 10 członków posiadających pełne prawo głosu we wszystkich, z wyjątkiem zmiany prezydium, sprawach dotyczących Sekcji Sanitarnej²¹.

Kolejne protokoły informowały o zadaniach, które miały być wykonywane przez członków sekcji. Głównym celem sekcji miało być podejmowanie działań w celu zwalczania szerzących się chorób zakaźnych. Członkowie sekcji w razie wykrycia epidemii mieli obowiązek natychmiastowego informowania o tym lekarzy dzielnicowych. Miejscami szczególnej kontroli miały być: rynek, jadalnie, warsztaty, rzeźnie, piekarnie oraz sklepy spożywcze. Członkom Komitetu Sanitarnego zaopatrzonemu w czerwone i białe opaski wyznaczono do kontroli poszczególne rewiry²².

W czasie swojej działalności sekcja sanitarna podejmowała między innymi następujące działania:

- zobowiązanie wszystkich właścicieli domów do bezpłatnego udzielania wody wodociągowej biednej ludności miasta;
- urządzenie rewizji wszystkich piekarni jednocześnie w celu poznania warunków sanitarnych, w jakich odbywało się pieczenie chleba;
- ustanowienie ogólnych przepisów sanitarnych dla płockich piekarni;
- kontrola urzędzeń sanitarnych dla nieruchomości przy ulicach Jeruzolimskiej, Tylnej, Niecałej, Synagogałnej Złotej;
- zbadanie wody w Wiśle i wody wodociągowej na obecność bakterii chorobotwórczych²³.

W sprawie kontroli warunków sanitarnych domów wydawane były oddzielne odezwy. Dają one obraz problemów sanitarnych ówczesnego Płocka²⁴.

Zaopatrywaniem miasta w opał na zimę zajmowała się Sekcja Opałowa. Jedną z metod pozyskiwania drewna był zakup działek leśnych. Ponadto kupowano drewno z lasów rządowych oraz węgiel od osób prywatnych. Sprzedaż surowca na opał prowadzona była za pośrednictwem Składu Stowarzyszenia Zgoda. Sprzedaż za pośrednictwem sekcji opałowej KOMP w znacznym stopniu przyczyniła się do ograniczenia spekulacji w handlu surowcem²⁵.

Kwestią edukacji zajmowała się Sekcja Oświatowa. Efektem jej działań było utrzymywanie 22 kompletów szkół elementarnych oraz poparcie założenia Drugiego Gimnazjum Polskiego w Płocku, jako instytucji szkolnictwa średniego. Ponadto istniały także: Sekcja Finansowa, która zajmowała się między innymi emisją bonów zastępujących drobną walutę oraz sekcja miar i wag²⁶.

Komitet Obywatelski Miasta Płocka odegrał istotną rolę w rozwiązywaniu problemów aprowizacyjnych występujących w Płocku. Działacze komitetu pomogli utworzyć w mieście Piekarnię Robotniczą oraz subsydiowali jej działalność w wysokości 200 rubli, co pomogło w sprzedaży chleba po niższych cenach. Piekarnia Robotnicza w Płocku założona została z inicjatywy robotników – pracowników fabrycznych, do których należeli między innymi: Krakowski, Wasiak, Litewski, Szymański, Zalewski, Popow. Pierwszy okres działalności Piekarni Robotniczej zakończony został w grudniu 1914 roku zajęciem jej przez Niemców i zniszczeniem części sprzętów. W tym czasie również kontrola nad mąką została przejęta przez niemieckie władze wojskowe. Członkowie komitetu zmuszeni byli do udzielania pomocy piekarzom w uzyskiwaniu od władz wojskowych pozwoleń na otrzymywanie mąki, na podstawie specjalnych kwitów. Często występowali oni jako pośrednicy między ludnością miejską a niemieckimi władzami. Kwestia aprowizacji mieszkańców miasta w chleb była bardzo trudna głównie z tego powodu, iż przez pewien czas płockie piekarnie musiały dostarczać 40 tysięcy 2 funtowych bochen-

ków chleba na potrzeby wojska. Dzięki staraniom KOMP udało się zorganizować w Płocku wypiek chleba na potrzeby mieszkańców w trzech piekarniach. Z czasem założone zostały w mieście specjalne piekarnie wojskowe. Pojawienie się znacznej ilości wojska niemieckiego w mieście spowodowało również duży wzrost cen artykułów pierwszej potrzeby. Gwałtownie wzrosły ceny takich produktów jak: mięso, wędliny, słonina. Aby zatrzymać proces wzrostu cen Komitet wprowadzał specjalną takse na towary, zatwierdzoną przez władze wojskowe. Walcząc z deficytem takich towarów jak: nafta sól czy mydło KOMP prosił często niemieckie władze o zgodę na wprowadzenie zakazu wywożenia produktów. Starał się także sprowadzać w miarę możliwości potrzebne towary, a także rekwirował towary ukrywane przez spekulantów. Ponadto KOMP zwalczał spekulantstwo i wpływał na regulację cen zakładając z własnych środków hurtownię artykułów, które padały łupem spekulantów²⁷.

W kolejnym okresie swojego funkcjonowania (grudzień 1914 roku - listopad 1915) dzięki pomocy KOMP Piekarnia Robotnicza mogła rozwiniąć swą działalność. Jak podaje T. Świecki w tym okresie zużyto: *mąki za sumę 26.670 rb., zboża za sumę 3.290 rb., drzewa za 2.125 rb., soli, drożdży i drobnych dodatków (mielenie, przewóz) za 535 rb. Robocizna wyniosła 2.535 rb. Chleba w tym okresie wypieczono 1.336.250 funtów, wartości sprzedaznej w cenach kooperatywy w funtach rb. 34.932, za który uczestnicy płacili 2 1 – 4 1 kop. za funt razowego i sitkowego, po 4-6 kop. – pyłowego i po 5-7 kop. pszennego. Różnica między ceną targową w piekarniach prywatnych a ceną kooperatywy wyniosła w tym okresie za sprzedany chleb 8.121 rb²⁸.*

Tabele 3 i 4 przedstawiają bilans dwóch Piekarni Robotniczych kolejno na dzień 1 listopada 1915 roku i 29 grudnia 1915 roku:

Tabela 3. Bilans Pierwszej Piekarni Robotniczej na dzień 1 listopada 1915 roku

Aktywa	Suma
Gotówka w kasie	527 rb. 90 kop.
Wartość urządzenia	67 rb. 42 1 kop.
Wartość surowych materiałów	1046 rb. 29 1 kop.
Pożyczka dla sekcji mięsnej	500 rb. 66 kop.
Należność za chleb	172 rb. 66 kop.
Pasywa	
Zapomoga od Komitetu	50 rb.
Pożyczka	1150 rb.
Dług w Związku Płockim	40 rb. 66 kop.
Udziały	477 rb.
Zysk	597 rb. 28 kop.

Źródło: N.N., „Jednodniówka Noworoczna”, Płock 1916, s. 11

Tabela 4. Bilans Drugiej Piekarni Robotniczej na dzień 29 grudnia 1915 roku

Stan czynny	Rb.	Kop.	Stan bierny	Rb.	Kop.
Stan kasy	323	45	Udziały członków	303	0
Remanent towarów	150	98	Dług w Kom. Obyw.	150	0
Wartość inwentarza	7	50	Kapitał zapasowy	28	93
Razem	481	93	Razem	481	93

Źródło: Sygn. 1295, Zbiory Specjalne Biblioteki im. Zielińskich w Płocku, Akta Komitetu Obywatelskiego Miasta Płocka, k. 13

Oprócz Piekarni Robotniczej uruchomiono także Sklep Komitetowy sprzedający ubogiej ludności Płocka produkty pierwszej potrzeby po niższych cenach. W niedługim czasie powstał drugi taki sklep. Aby zapewnić pomoc osobom szczególnie jej potrzebującym wprowadzono system bonów imiennych na zakupy w sklepie²⁹. Ponadto do sukcesów KOMP w zwalczaniu nędzy w mieście zaliczano między innymi:

- zorganizowane pośrednictwo pracy;
- zaopatrzenie mieszkańców w zdrową wodę pitną po bombardowaniu Płocka w dniu 17 listopada 1914;
- zorganizowanie instytucji zastępujących sądy;
- walkę ze spekulacjami i wyzyskiem;
- wspieranie miejscowych ochron, sal pracy, przytułków dla starców;
- utrzymanie szpitali i więzienia;
- organizowanie zapomóg dla rodzin rezerwistów, rodzin po milicjantach³⁰.

Wraz z rozwojem wydarzeń wojennych przedstawiciele KOMP zmuszeni byli do stopniowego rozszerzania zakresu działania, a także do podejmowania działań w sytuacjach szczególnie trudnych dla Płocka. Przykładem może być tutaj dotkliwa w skutkach decyzja władz niemieckich o nałożeniu na miasto kontrybucji w wysokości 20 000 marek za niedostarczenie odpowiedniej

ilości robotników do prac szosowych i budowy okopów. Starając się wyjść z trudnej sytuacji przedstawiciele KOMP podjęli decyzję o wprowadzeniu podatku, którego wysokość określona została od 0.5 do 20 marek w zależności od stanu majątkowego. O poborze przez KOMP podatku na spłatę kontrybucji nałożonej przez władze niemieckie świadczą zachowane akta³¹.

Od września 1915 roku działalność KOMP była stopniowo ograniczana. Związane było to z przejmowaniem władzy administracyjnej w Płocku przez Niemców. Jak podaje sprawozdanie z początku roku 1916: *Na posiedzeniu w dniu 13 września 1915 r. oznajmiono o powołaniu na stanowisko burmistrza m. Płocka przedstawiciela z ramienia rządu. Stanowiło to zwrot w dotychczasowej działalności Komitetu w kierunku redukcji stopniowej jego funkcji. Sekcje komitetowe przechodzą stopniowo przechodzą do magistratu, tworząc tam odpowiednie wydziały*³².

Ostatnią inicjatywą KOMP przed jego rozwiązaniem było uruchomienie 13 grudnia 1915 r. Koszykarni Miejskiej, w której zapewniono zatrudnienie 32 kobietom. Docelowo zakład zatrudniać miał 100 kobiet. Najszersze sprawozdanie finansowe z działalności KOMP przedstawia tabela 5.

Działalność Komitetu Obywatelskiego Miasta Płocka w krótkim, lecz szczególnie trudnym okresie, pozwoliła zapewnić w miarę ówczesnych możliwości stabilizację w mieście oraz organizację pomocy socjalnej jego mieszkańcom. Działania podejmowane przez członków KOMP, realizowane spontanicznie i bezinteresownie były przykładem heroizmu w walce o przetrwanie w najtrudniejszych czasach zawirowań wojennych, powodujących niepewność jutra i szerzącej się z dnia na dzień biedę. Stanowią one przykład aktywności społeczeństwa obywatelskiego na rzecz potrzebujących.

Tabela 5. Sprawozdanie finansowe Komitetu Obywatelskiego Miasta Płocka za czas od dnia 1 września 1914 do dnia 1 lipca 1915 r

Stan czynny		Stan bierny	
Kasa gotowizna	580,21	Wpływy składki obywatelskiej	
Koszta ogólne	708,18	a) od chrześcijan	11937,57
Zapomogi wysłane milicji	500,00	b) od instytucji	1706,00
Wypłaty na cele żydowskie		c) od Żydów	3237,40 /16880,97
a) na szpital Fogla	100,00	Różne drobne wpływy	59,75
b) na przytułek	50,00	Wpływ nadwyżki kontrybucji	1213,72 1/2
c) na Towarzystwo Dobroczynności	2166,66	Wpływ ze skarbonek K.O.	
d) roboty szosowe	400/2716,66	a) w milicji	2609,08 1/2
Tania Kuchnia wypłaty gotówkowe	1890,66	b) w magistracie	51,40 / 2660,48 1/2
„Stanisławówka”	500,00	Wpływ podatku wywozowego	3153,22
Przytułek dla bezdomnych	348,01	Zasiłek otrzymany od Kom.	
Towarzystwo Dobroczynności	1000,00	Gubernialnego	5500,00
Szpital Św. Aleksego	50,00	Zasiłek Otrzymany od C.K.O.	
Sekcja wsparć dobroczynności	7770,00	a) na potrzeby ogólne	2000,00

Stan czynny		Stan bierny	
Zapomogi szkołom elementarnym	205,00	b) fundusz dla dzieci	
Fundusz dyskrecjonalny	350,00	1) wydano dzieciom chrześcijańskim	333,34
Roboty szosowe	5950,00	2) wydano dzieciom żydowskim	166,66 / 500,00
Zapomogi dla ludności prawosławnej	250,00	c) fundusz dla inteligencji	
Towarzystwo Drobego Kredytu		1) fundusz otrzymany	500,00
– fundusz na pożyczki	5150,00	2) fundusz wydany	475,25 / 25,00
Sekcja Milicyjna – dyżury		Różni wierzyciele	
a) druki, ogłoszenia, światło		a) Komitet Gubernialny pożyczka	
b) opał i drobne rekwizycje	7350,14 1/2	zwrotna	12400,00
Rachunek Taboru Komitetu (4 wozy)	143,38	b) Rypiński Komitet Obywatelski	500,00
Rachunek kaucji wydanych na działki lasu	350,00	c) Bank Przemysłowy Warszawski	10000,00
B. Hurtownia K.O. m. Płocka poz. Długu	36,81	d) Milicja (znal. w szkatułce)	516,09 1/2
Roboty publiczne	500,00	e) Borowiczki za węgiel pożyczka	
Piekarnia robotnicza		zwrotna	2202,00
a) pożyczka bezzwrotna	150,00	f) Szyfer	275,00
b) pożyczka zwrotna	1210 / 1360	g) Szpital Św./ Trójcy (za cukier)	104,80
Różni dłużnicy		h) Mec. Baliński	800,00
a) Komitet Obywatelski miasta Płońska		i) Stowarzyszenie Rolnicze	300,00/27097,89 1/2
i Bracia Nobel	376,70	Rachunki Magistratu – pozostałe	
b) Magistrat m. Płocka	1000 / 1376,70	niezależności	584,64
Rachunek więzienia		Towarzystwo Wzajemnego Kredytu	
a) utrzymanie aresztu i pensje dozór	2021,79	– pożyczka zwrotna	1000,00
Szpital Św. Trójcy – pożyczka zwrotna	2000,00	Na rodziny milicji zebrano	236,00
Rachunek Rezerwistek	6600,00	Wydano	200,00
Sklep K.O. m. Płocka	1600,00	Fundusze na ostateczne wykupienie	
Sekcja Opałowa	4688,83	bonów	420,00
Pożyczki dla uczniów Gimn. Polsk.		Otrzymane z rachunku bieżącego	
Na ręce dyrektora Grabowskiego	100,00	w T-rzystwie Wzajemnego Kredytu	16,80
Magistrat m. Płocka	1500,00	Zysk na markach	548,50
Sekcja żywnościowa – pożyczka zwrotna	3550,00	Strata na koronach	51,12/czysty zysk
			497,38
Razem: 61145,86 1/2		Razem: 61145,86 1/2	

Źródło: Sygn. 1294, Akta Kom. Obywatelskiego m. Płocka, Sprawozdanie Rachunkowe Komitetu Obywatelskiego Miasta Płocka za czas od dnia 1 września 1914 r. do dnia 1 lipca 1915 r. Bilans na 1-go lipca 1915 roku, k.68

Przypisy

- M. Mądzik, *Polskie Organizacje niesienia pomocy ofiarom wojny na Wołyniu w latach I wojny światowej*, „Ucrainica Polonica” 2007, nr 1/112, s. 112.
- Zob. M. Patelski, *Władysław Grabski jako współorganizator i działacz warszawskiego Centralnego Komitetu Obywatelskiego (1914–1915)*, [w:] T. Głowiński, (red.) *80 rocznica reformy rządu profesora Władysława Grabskiego 1924–2004*, Wrocław 2004.
- A. J. Papierowski, *Komitety Obywatelskie i Rady Opiekuńcze i ich wpływ na życie mieszkańców w czasie I wojny światowej*, „Notatki Płockie” 2005, nr 2/203, s. 16.
- N. N. *Działalność Komitetu Obywatelskiego Miasta Płocka w ciągu 5–ciu miesięcy jego pracy. 2/VIII 1914–1/I 1915*, Płock 1915, s. II.
- A. J. Papierowski, *Komitety Obywatelskie i Rady Opiekuńcze i ich wpływ na życie mieszkańców w czasie I wojny światowej*, s. 16.
- N. N. *Działalność Komitetu Obywatelskiego Miasta Płocka w ciągu 5–ciu miesięcy jego pracy. 2/VIII 1914–1/I 1915*, s. 9.
- N. N. „Jednodniówka Noworoczna”, Płock 1916, s. 8.
- N. N., *Szlachetnie zapoczątkowana ofiarność*, „Kurier Płocki” z dnia 13 czerwca 1915, s. 3.
- Jak podaje sprawozdanie z pierwszych miesięcy działalności KOMP, akta podatkowe wraz z lzbą Skarbową zostały w tym czasie wywiezione przez Rosjan do Katugi., zob. N. N. *Działalność Komitetu Obywatelskiego Miasta Płocka w ciągu 5–ciu miesięcy jego pracy. 2/VIII 1914–1/I 1915*, s. 11.
- T. Świecki, F. Wybult, *Mazowsze Płockie w czasach wojny światowej i powstania państwa polskiego*, Toruń 1932, s. 100.
- Ibidem.
- N. N. „Jednodniówka Noworoczna”, Płock 1915, s. 11.
- Udzielanie wspomnianych pożyczek miało obowiązywać do maja 1915 roku, zob. Ibidem.
- Wśród żydowskich organizacji dobroczynnych wymienić można między innymi: Komitet Niesienia Pomocy Żydom Poszkodowanym Wskutek Wojny, Towarzystwo Dobroczynności Chwre Kedyszce, Stowarzyszenie Dobroczynności, Chwre Miszmojrem, Stowarzyszenie Posagowe „Hnuses Kato”.
- Zbiory Specjalne Biblioteki im. Zielińskich w Płocku, Akta Komitetu Obywatelskiego m. Płocka: Sekcja Dobroczynności 1915 r., k. 1-7, k.13, sygn. 1300.
- N. N. *Działalność Komitetu Obywatelskiego Miasta Płocka w ciągu 5–ciu miesięcy jego pracy. 2/VIII 1914–1/I 1915*, s. 13.

- ¹⁷ Zbiory Specjalne Biblioteki im. Zielińskich w Płocku, Akta Komitetu Obywatelskiego miasta Płocka: Sekcja pośrednictwa pracy 1915 r., sygn. 1297, k. 15.
- ¹⁸ Ibidem.
- ¹⁹ Ibidem, k. 39.
- ²⁰ Zbiory Specjalne Biblioteki im. Zielińskich w Płocku, Protokół posiedzenia Sekcji Sanitarnej Komitetu Obywatelskiego miasta Płocka z dnia 15.04.1915, Akta Komitetu Obywatelskiego miasta Płocka: Sekcja Sanitarna 1915 r., sygn. 1298, k. 2.
- ²¹ Ibidem.
- ²² Ibidem, k. 6-7. 4.
- ²³ Ibidem, k. 13, 16, 39, 73.
- ²⁴ Zbiory Specjalne Biblioteki im. Zielińskich w Płocku, Akta Sekcji Sanitarnej Komitetu Obywatelskiego miasta Płocka, sygn. 1299, k. 2.
- ²⁵ N. N. *Działalność Komitetu Obywatelskiego Miasta Płocka w ciągu 5-ciu miesięcy jego pracy. 2/VIII 1914–1/I 1915*, s. 15.
- ²⁶ N. N., „Jednodniówka Noworoczna”, Płock 1915, s. 10.
- ²⁷ Ibidem, s.10 oraz N. N., „Jednodniówka Noworoczna”, Płock 1916 s.7.
- ²⁸ T. Świecki, F. Wybult, *Mazowsze Płockie w czasach wojny światowej i powstania państwa polskiego*, s. 100.
- ²⁹ N. N. „Jednodniówka Noworoczna”, Płock 1916 s. 7.
- ³⁰ N. N. *Działalność Komitetu Obywatelskiego Miasta Płocka w ciągu 5-ciu miesięcy jego pracy. 2/VIII 1914–1/I 1915*, s. 9,14 oraz N.N., „Jednodniówka Noworoczna”, Płock 1916, s. 8.
- ³¹ Zbiory Specjalne Biblioteki im. Zielińskich, Akta Komitetu Obywatelskiego Miasta Płocka: Fragment korespondencji, kontrola wykonania wyroków, sygn. 1296, k. 29–31.
- ³² N.N., „Jednodniówka Noworoczna”, Płock 1916, s. 8.

SOCIAL HELP ORGANISATION IN PŁOCK WITHIN CITIZEN COMMITTEE OF THE CITY OF PŁOCK (1914-1915)

Summary

Citizen Committee of the City of Płock organized some social help in 1914-1915. The activity of its members in short but particularly difficult time for the city helped to ease the social problems of society of Płock. It is an example of a spontaneous and disinterested activity which helped the citizens survive the first two years of World War I.

* * *

KOMUNIKAT W SPRAWIE WYKAZU CZASOPISM NAUKOWYCH

17 grudnia 2013 roku Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego wydał komunikat w sprawie wykazu czasopism naukowych.

Zgodnie z paragrafem 14 ust. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 13 lipca 2012 roku w sprawie kryteriów i trybu przyznawania kategorii naukowej jednostkom naukowym (Dz. U. 2012, poz. 877 oraz z 2013, poz. 191) ogłoszono wykaz czasopism naukowych.

Miło nam poinformować Czytelników, że w części B zawierającej liczbę punktów za publikacje w czasopismach naukowych nieposiadających współczynnika wpływu Impact Factor (IF) znalazły się trzy czasopisma wydawane w Płocku. Wydawcy, w odpowiednim terminie musieli złożyć ankiety aplikacyjne, które opiniowane były przez zespoły specjalistyczne powołane do oceny czasopism naukowych przez Ministra, w tym przypadku z obszaru dyscyplin obejmujących nauki humanistyczne i społeczne.

„**Notatki Płockie**” – kwartalnik Towarzystwa Naukowego Płockiego, wydawany nieprzerwanie od 1956 roku, a którego redaktorem naczelnym jest dr Wiesław Koński, otrzymał **5 punktów** (poz. 1470).

„**Humanizacja Pracy**” – kwartalnik ukazujący się od 45 lat, od 2001 roku wydawany przez Szkołę Wyższą im. Pawła Włodkowica w Płocku otrzymał **7 punktów** (poz. 773). Redaktorem naczelnym jest prof. dr hab. Danuta Walczak-Duraj.

„**Zeszyty Naukowe PWSZ w Płocku. Nauki Ekonomiczne**”, które ukazują się od roku 2002, początkowo nieregularnie, od 2010 roku jako półrocznik otrzymały **3 punkty** (poz. 2549). Redaktorem naczelnym jest dr Anna Nowacka.

Wiesław Koński